

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 754/2533

บริษัท เมโทรแมชชีนเนอร์ จำกัด โจทก์ นาย บุญส่ง สุนทร โลหิต กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 9, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14, พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา 9

ย่อ / หลักกฎหมาย

การพิจารณาคดีล้มละลายต้องได้ความจริงตามมาตรา 9 ศาลจึงมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ดังนั้น แม้คู่ความมิได้โต้เถียงว่าหนี้ที่โจทก์ฟ้องกำหนดจำนวนแน่นอนได้หรือไม่ก็ตาม ศาลย่อมยกเรื่องดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยเองได้ มูลหนี้ที่โจทก์ฟ้องจำเลยขอให้ล้มละลายเป็นมูลหนี้ส่งมอบเครื่องยนต์เรือคีนเพราะผิดสัญญาเช่าซื้อและสัญญาเลิกกันโจทก์ยังคงมีกรรมสิทธิ์ในเครื่องยนต์เรือและมีสิทธิติดตามเอาคืนหากคืนไม่ได้จึงจะใช้ราคา เมื่อปรากฏว่าจำเลยยังครอบครองและใช้ประโยชน์เครื่องยนต์เรือดังกล่าวอยู่ และอยู่ในสภาพที่สามารถบังคับให้จำเลยคืนเครื่องยนต์เรือได้ แม้โจทก์จะนำสืบว่าได้ติดตามเพื่อยึดเครื่องยนต์เรือคีน แต่จำเลยมีเรือหลายลำไม่ทราบว่ายู่ในเรือลำใด จึงไม่สามารถยึดคืนได้ก็หาใช่ว่าการคืนเครื่องยนต์เรือไม่สามารถกระทำได้นั้นต้องบังคับให้ใช้ราคาแทนอย่างเดียวไม่ โจทก์ยอมฟ้องร้องโดยอาศัยอำนาจศาลบังคับให้จำเลยคืนเครื่องยนต์เรือได้ และหากบังคับได้เช่นนี้ หนี้ค่าเครื่องยนต์เรือก็ไม่ใช่น้ำหนักระงับเอาแก่จำเลยได้อีกทั้งฟ้องโจทก์ไม่มีหนี้จำนวนอื่น คงมีแต่เครื่องยนต์เรือเท่านั้นเมื่อหนี้ส่งมอบเครื่องยนต์เรือคีนยังอยู่ในสภาพที่อาจบังคับกันได้จึงไม่แน่นอนว่าหนี้ที่จะบังคับให้ใช้ราคาแทนการส่งมอบเครื่องยนต์เรือจะมีหรือไม่ หนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องจึงยังไม่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอนตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 9(3) โจทก์จึงฟ้องขอให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายไม่ได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้พิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาด และพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย จำเลยยื่นคำให้การต่อสู้คดีศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้พิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาด จำเลยฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14 กำหนดให้ศาลพิจารณาเอาความจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 9 ดังนั้นจึงเห็นสมควรยกขึ้นวินิจฉัยก่อนว่า หนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนหรือไม่ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา 9(3) ในประเด็นนี้ แม้คู่ความจะมีโต้แย้งขึ้นโต้เถียงเป็นประเด็นขึ้นมาก็ตาม แต่กฎหมายกำหนดให้ศาลพิจารณาเอาความจริงศาลฎีกาย่อมยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ และเห็นว่า โจทก์ฟ้องว่าจำเลยเช่าซื้อเครื่องยนต์เรือไปจากโจทก์ แล้วผิดนัดไม่ผ่อนชำระค่าเช่าซื้อตามสัญญาถึง 4 งวด สัญญาจึงเลิกกัน หลังจากนั้นโจทก์ได้ติดตามทรัพย์สินที่เช่าซื้อคืนจากจำเลยที่ 1 แต่จำเลยที่ 1 ไม่นำพาต่อการส่งมอบคืน กลับครอบครองและใช้ประโยชน์ตลอดมา ดังนั้นจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้เช่าซื้อจึงมีหน้าที่ต้องคืนทรัพย์สินที่เช่าซื้อในสภาพสมบูรณ์หรือมิฉะนั้นต้องชดใช้ราคาทรัพย์สินที่เช่าซื้อเป็นเงิน 3,318,750 บาท แก่โจทก์ จากคำฟ้องดังกล่าวมูลหนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องจำเลยขอให้ล้มละลาย จึงเป็นมูลหนี้ส่งมอบทรัพย์สินคืน กล่าวคือ จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้เช่าซื้อเครื่องยนต์เรือไปจากโจทก์ผิดสัญญาเช่าซื้อและสัญญาเลิกกันโจทก์ยังคงมีกรรมสิทธิ์

ในรถยนต์ที่จำเลยที่ 1 เช่าซื้อไปมีสิทธิติดตามเอาคืนจากจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 1 มีหน้าที่ต้องส่งคืนรถยนต์ดังกล่าว หากคืนไม่ได้จึงจะใช้ราคาเมื่อความปรากฏจากคำฟ้องนั้นเองว่าจำเลยที่ 1 ยังครอบครองและใช้ประโยชน์รถยนต์นี้อยู่ แสดงว่ารถยนต์เรี่ยังคงมีอยู่และอยู่ในสภาพที่สามารถบังคับให้จำเลยที่ 1 คืนรถยนต์เรือได้ แม้โจทก์จะนำสืบว่า ได้ติดตามเพื่อยึดรถยนต์เรือคืน แต่จำเลยมีเรือหลายลำ ไม่ทราบว่ารถยนต์เรือที่เช่าซื้ออยู่ในเรือลำใด จึงไม่สามารถยึดคืนได้ ก็หาใช่ว่าการคืนรถยนต์เรือไม่สามารถกระทำได้จนต้องบังคับให้ใช้ราคาแทนอย่างเดียวไม่ โจทก์ย่อมฟ้องร้องโดยอาศัยอำนาจศาลบังคับให้จำเลยที่ 1 คืนรถยนต์เรือดังกล่าวแล้วได้ และหากบังคับกันได้เช่นนี้ หนี้ค่ารถยนต์เรือจำนวน 3,318,750 บาท ก็ไม่ใช่หนี้ที่จะบังคับเอาแก่จำเลยที่ 1 ได้อีก ทั้งโจทก์ก็ได้บรรยายฟ้องให้เห็นว่ามีหนี้จำนวนอื่นที่จะเรียกรื้อกันได้นอกจากค่ารถยนต์เรือ คงมีแต่หนี้คืนรถยนต์เรือ หากคืนไม่ได้จึงให้ใช้ราคาเท่านั้น ฉะนั้นเมื่อหนี้ส่งมอบรถยนต์เรือคืนยังอยู่ในสภาพที่อาจบังคับกันได้ จึงไม่แน่นอนว่าหนี้ที่จะบังคับให้ใช้ราคาแทนการส่งมอบรถยนต์เรือจะมีหรือไม่ หนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องจึงยังไม่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอน โจทก์จึงฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองเป็นบุคคลล้มละลายไม่ได้ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามาไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของจำเลยที่ขอให้ยกฟ้องฟังขึ้น"พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

องค์คณะ

ประจักษ์ พุทธิสมบัติ · เดชา สุวรรณโณ · อัมพร เดชศิริ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/754/2533>